

Seg vil indrømme, at vi have været varsome med at røre ved den indre Nerve for de kirkelige Forhold i alle saadanne Ting, som egentlig høre Kirken i højere Forstand til. Seg vil ønske, at Folkethinget altid vil gjøre det. Men jo mere varsom man har viist sig at være, jo strengere man har holdt dette Princip, jo skarper er man ogsaa berettiget til at hævde det andet og ordne det saaledes, at Staten virkelig faar Sit, og at Grundlovens Princip med Hensyn til det religiøse Forhold sker Fyldest. Og hvorfor er det ønskeligt? For Sandhedens Skyld, for Religionens egen Skyld er det ønskeligt. Ja, naar jeg siger, at det for Sandhedens Skyld er ønskeligt, er dermed sagt Alt; thi den Religion, der er sammenlappet af Misforstaaelser, Synleri og alle mulige Religioner, giver jeg ikke Noget for. Den Religion, der ikke binder i Sandhed, det vil sige, den Religion, der ikke tror om sig selv, at den hviler paa Sandhed, kan ikke kaldes med dette Navn, og det Individ, der ikke hviler i, at hvad han subjektivt antager for Sandhed, er Sandhed, kan ikke kaldes religiøs, hvormegit han end taler om Tro. Det har her undret mig, at nogen Præst er saa beskeden, at naar de ville røre ved dette Forhold, de da ville blive staaende ved dette Forlangende. Nu sige Nogle: Vi kunne ikke i dette Tilfælde i den treenige Guds Navn lyse Betsjælselse over et saadant Par paa Grund af, at det og det udtales. Andre sige rigtig nok, at der gives andre Udtalelser i Skrifter, som ligeledes have religiøs Beviskraft og nærmere forklare det. Seg skal ikke komme nærmere ind herpaa, men jeg vil spørge: Hvorledes kan det saa gaa til, at en Præst kan vie et Par, hvor den ene, jeg vil sige Brudgommen, møder i en saadan Tilstand, at han efter al menneskelig Opfattelse hverken veed Forskiel paa Hvore eller Venstre og knap paa Ja og Nei? Seg har selv hørt Præster sige, at saadanne Forhold have været budt dem, at de have været opfordrede til at holde Vielse under saadanne Forhold. Denne Mand har ikke været fraskilt. Det taler dette Lovforslag ikke om. Taler dette Lovforslag om saadanne Tilfælde, hvor den Bedkommende siger til Præsten: Ja, jeg skulde ønske at blive borgerlig viet, og jeg har ønsket i den Henseende at kunne komme ud af Folketirken, men det lader sig ikke gjøre. Seg har løbet fra Herodes til Pilatus, og de ville ikke af med mig. Seg bliver altsaa, da jeg skal giftes, nødt til at henvende mig til Dem, Hr. Pastor, men jeg vil bede Dem at gjøre det kort, og vil helst være fri for den sædvanlige Formular. Det kan Præsten ikke gjøre. Han maa bruge den sædvanlige Formular. Han fries ikke for saadanne Tilfælde ved dette Lovforslag. Seg forstaar derfor ikke, naar Præsterne røre ved denne Sag, hvorledes de efter de Forhold, hvorunder de udføre det, kunne føle sig tilfredsstillende ved blot at tage en enkelt Side af denne Sag. Efter

min Formening maa vi her have Egtteskabet henvist til Dyrigheden — der sker ikke nogen Forargelse — og fri Enhver, der ikke vil gaa til Kirken, for derved at lide nogenomhelst borgerlig Uret. Først da er ogsaa Grundloven i dette Punkt opfyldt, at Ingen skal miste sine borgerlige eller politiske Rettigheder paa Grund af sin Trostilting. Altsaa, den Forargelse, den Usandhed, som møder og ofte paa meget grel Maade møder Præsten med Hensyn til Udøvelsen her af hans Gjerning, tror jeg, vi maa ganske anderledes søge fjernet for Sandhedens Skyld, det er for Religionens Skyld, til alle Sider set, og derfor ogsaa for Statens Skyld, end der er tænkt paa at gjøre her ved dette Forslag. Ganske vist have vi Protestanter det vanskeligt med saadanne Forhold; thi vi skulle tænke over, hvad der er rigtigt, og hvad der ikke er rigtigt. Havde vi, ja, vare vi saa heldige at have en Pave, og vidste om ham, at han var usejlsbar, behøvede vi blot at spørge: Hvordan skal det være, og saa blev det derved. Det er en Vanskelighed, men det er ogsaa en Fordel. Lad os benytte den til at ordne det paa en saa fornuftig borgerlig Maade som mulig. Seg skal ikke opholde Thinget længere med Betragtning over dette Forhold. Det er muligt, at der ligesaa lidt er politisk Jordbund for Tiden til at plante Noget ind med Hensyn til en Ordning af denne Sag som med Hensyn til alle andre Forhold, og saa faae vi vente. Men jeg tror, at det er rigtigt, at man gjør Protest ogsaa, naar en saadan Sag kommer for, imod den Stillestaaen, som synes at skulle præge vort politiske offentlige Liv med Hensyn til alle saadanne Forhold.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Scavenius):

Inden jeg gaar over til at omtale det foreliggende Lovforslag, skal jeg tillade mig at gjøre en ganske kort Bemærkning i Anledning af, hvad det ærede Medlem, der nu havde Ordet, sidst udtalte. Han beklagede sig over den Stillestaaen i alle Forhold, som hersker i det politiske Liv herhjemme, han omtalte gjentagende, at nu var det 31 Aar siden, at Grundloven var given, og man var ikke kommen videre paa dette Punkt end paa saa mange andre. Det undrer mig, at det ærede Medlem ikke har lagt Mærke til, at de konstitutionelle Forsatninger næsten altid ere konservative, og findes der nogen Institution her i Landet, som har viist sig at være i en ganske mærkelig Grad konservativ, saa er det den danske Repræsentation. Om den har været det med sin gode Villie, bevidst eller ubevidst, det kommer ikke Sagen ved; men at der ikke her i Landet, naar vi se tilbage paa Fortiden før 1848, før den Tid har været en saa konservativ Institution som den danske Rigsdag, det tror jeg er sikkert. Seg skal dernæst gaa over til at omtale selve Lovforslaget. Seg